

Till
Södertälje kommun
Samhällsbyggnadskontoret – Planenheten
151 89 Södertälje
E-post: sbk.plan@sodertalje.se

YTTRANDE

Samråd angående förslag till ändring av detaljplan för Sandviken, Etapp 1 i Södertälje

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn ber härmed att få lämna följande synpunkter på rubricerade granskningsförslag till detaljplan.

Inledning och sammanfattning

Utbyggnadsstrategin för Södertälje betonar vikten av förtätning. Den anger att kommunens särskilt utpekade områden, såsom tyngdpunkter, ”*kan utvecklas till ännu mer blandade och täta bebyggda miljöer*”. Sandviken-Tuna-Ekeby är en av dessa tyngdpunkter. Men Sandviken som sådan är en avskild, relativt isolerad del, av området. En förtätning enligt förslaget ger förvisso underlag för hållbara VA-lösningar, vilket också föreslås. Det är bra. Men i övrigt kommer förslaget att cementera Sandviken som en i det närmaste helt isolerad enklav; med ensidig bebyggelse- och bostadsstruktur, vilken ger en likaledes ensidig befolkningssammansättning.

Synpunkter i detalj

Förslaget innebär att Sandviken även framgent kommer att sakna samhällsservice som förskolor, skolor, äldreboende, vårdcentral, rekreation, affärer och kollektiva kommunikationer. Invånarna kommer att vara närmast totalt bilberoende. Bilberoendet accentueras av att vägen fram till Enhörnaleden anses så farlig att till och med Vallaskolan, på ”bara” ca 2 km avstånd, i praktiken bara nås via skolskjuts eller bil.

En tidigare utredning har gett förslag om att utveckla Sandviken med ca 600 bostäder, i blandade former. Förutom att ge underlag för det mesta av det som nämnts kan det innebära en genare väg till Enhörnaleden och därmed till affär, SLs mer frekventa busstrafik, cykel/gångväg mot centrala Södertälje – vilket också varit på tal. Detta förslag har nu ersatts av denna, enligt vår mening, ”framtidsovänliga” lösning. Vi uppfattar att det som nu föreslås är en eftergift för privata intressenter, framför allt ägare till fastigheter i Sandviken. Så istället för en lösning som skulle kunna bidra till att uppfylla en väsentlig del av Södertäljes bostadsmål så begävas kommunen med ännu en ”villaförort”.

Angående detta så redovisar planbeskrivningen synpunkter som avgetts av olika parter/intressenter. Ett exempel är att ”*de boende önskar inte att i byggnadsplanen avsatt yta för vändplan genomförs*” (Sörgårdsvägen (s 100); detsamma för boende på Gåsholmsvägen och Högholmsvägen s 102) och ”*De boende har framfört önskemål om enskilt huvudmannaskap*” (s 123). Vi menar att denna typ av åsikter inte hör hemma här. I så fall ska även (till exempel) vår förenings synpunkter redovisas redan här! Nej, olika intressenter får komma till tals under samrådet och deras synpunkter redovisas i samrådsredogörelsen. Förslaget ska så långt möjligt vara objektivt redovisat, baserat på kunskap och fakta - och givetvis beslutsorganens åsikter. Det är viktigt att här betona att Sandviken är ett intresse för hela Södertälje och Södertäljeborna i gemen, inte enbart för Sandvikens fastighetsägares och intressenter!

Med detta sagt är det ändå intressant att ta del av de i webbenkäten framförda synpunkterna (som egentligen inte borde refereras i planbeskrivningen utan i en bilaga). Det anges att ”*Några av de tydligaste ingångarna till det fortsatta arbetet med detaljplanen är: – Tillgängliggöra strandlinjen för allmänheten; avprivatisera gällande planers gröna områden – Värna om jordbruksmarken – Skapa säker skolväg och tillgänglighet med hjälp av gång- och cykelbanor – Skapa fler aktiviteter och mötesplatser för barn och skolor – Diversifiera bebyggelsen; alltså skapa olika typer av boenden, sådant att man kan bo kvar i Sandviken genom livets alla skeden*”. Ungdomar gillar badplatser och Ångbåtsbryggan (som dock är skräpiga). Sandviksvägen är otrygg och farlig.

I sammanhanget reagerar vi på skrivningar som att ”*Inriktningen för huvudmannaskapet för allmänna platser, vägar och grönområden ska vara fortsatt enskilt*”. Naturskyddsföreningen värnar allmänhetens tillgång till stränder och natur. Därför anser vi att förslaget om att ”*Alla allmänna platser måste förvaltas av en eller flera samfällighetsföreningar*” är fel. Planbeskrivningen är förvisso noga med att betona allemansrättslig tillgång till stränder och natur, oberoende av ägar- eller förvaltningsform. Men i praktiken finns ständigt risken att de områden där ansvaret för allmänna grönområden, stränder etc förvaltas av samfälligheter och föreningar av allmänheten kan upplevas som privata. Därför anser vi att den utredning som ska föregå beslut om förvaltningsform inte ensidigt ska rikta in sig på samfälligheter föreningar utan också kommunen, med förvaltningsformen allmän platsmark.

Vi vill här speciellt nämna det område som idag förvaltas (och ägs!) av föreningen Sandvikens Ångbåtsbrygga. Här föreslås att denna förening ska tilldelas (eller tilldelas ansvaret för) även omgivande grönområden (s 151). Detta är vi bestämt emot. Orsaken är att den något negativa attityd som vissa från allmänheten upplevt kommer att upplevas även på dessa områden. Hur kommer föreningen att klara av underhållet av även detta tillkommande område? För övrigt bör föreningens ekonomi mm genomlysas innan beslut tas i denna fråga. Vi erfor i samband med en undersökning av saken för några år sedan att föreningens förehavanden och ekonomi inte allmänt tillgänglig. Vi vill att den blir – och förblir – allmänt tillgänglig!

Angående bryggor så finns andra än Ångbåtsbryggan som upplevs som privata trots att de inte är det. Planbeskrivningen redovisar detta på ett bra sätt, liksom vikten av att skyltar mm som ger intryck av privat ägande, och därmed är avhållande för allmänheten, inte får förekomma. Enligt vår erfarenhet så krävs regelbunden tillsyn av kommunen för att i realiteten upprätthålla allmänhetens tillgång till de bryggor det gäller.

Utmed stränderna finns tre anordnade sjösättningsramper. Planbeskrivningen beskriver dem som allmänt tillgängliga. Vi menar att de inte är det. Till och med rampen på det område som ägs av föreningen Sandvikens ångbåtsbrygga är inte allmänt tillgänglig – det krävs nämligen medlemskap för att få nyttja den. Detta trots att det i de statuter för föreningen som villkorade anskaffandet specifikt anges att området måste hållas öppet för allmänheten. Vad gäller de andra två ramperna (Vinberga GA:3/Vinberga 1:19 och GA:1/ Björnfoten 1:52) är det oklart om de ens får användas av andra – vi har alltid uppfattat dem som privata. Detta borde genomlysas ordentligt innan beslut om planen!

Intressant nog uttryckte en av de tjänstemän som föredrog planen på det samrådsmöte som ägde rum i Stadshuset (Estrad) den 15/6 2023 att ”*det finns 3 st. sjösättningsramper i området – fantastiskt!*” (egna anteckningar). Men så enkelt är det alltså inte i praktiken!

Vad gäller de stränder som omfattas av strandskydd och/eller allemansrätten är planbeskrivningen också noga med att redovisa risken för att de upplevs avhållande för allmänheten. Det gäller såväl skyltar som andra ”metoder” som ger samma effekt. Även här anser vi att det behövs regelbunden tillsyn av kommunen för att upprätthålla allemansrätten.

Apropå stränder, bryggor och deras tillgänglighet så nämns ingenstans i planbeskrivningen, inte ens i Rekreationsanalysen (s 53), att de av dessa som idag upplevs som allmänt tillgängliga nyttjas av båtlivet såväl som av vind- och kitesurfare, och vintertid av issurfare, isjakter med flera. Detta faktum bör tillföras i det fortsatta arbetet.

Beträffande badplatser berättar planbeskrivningen – och betonar - att strandskyddslagstiftningen innebär att det är förbjudet att avhysa besökare och utföra åtgärder som kan upplevas privatiserande, till exempel sätta upp skyltar som kan uppfattas som privatiserande. De badplatser av ”lokal karaktär” som redovisas är verkligen privata. Det nämns att de ”*väl etablerade*” (s 51) – men för de ”utanförstående” som dristar sig till att nyttja någon av dessa känner sig inte särskilt välkommen. Planbeskrivningen nämner att ”*bryggbad förekommer*” – men anger inte vilka bryggor som verkligen får beträdas av utanförstående.

Södertälje den 8 september 2023

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn

Lars Ljungdahl
Remissansvarig
0705669519, lars@photronik.se